

Dr. habil. Cătălin-Ștefan Popa (Istorie - Istoria Bisericii).

Domenii de cercetare: Istoria creștinismului răsăritean; istoria literaturii și a manuscriselor siriace; hagiografie și geografie sacră; creștinismul oriental în interacțiune cu islamul; patrimoniul creștinismului răsăritean în perioada modernă; cultură și civilizație în religiile monoteiste; dialog interreligios în bazinul mediteranean.

Domeniul *Istorie*

Dr. habil. Cătălin-Ștefan Popa

Tematică și bibliografie

I.

Modele și instituții de educație în monahismul răsăritean: studiul Scripturii și al științelor în tradițiile monastice bizantine și siriace în Antichitate și Evul Mediu timpuriu

David A. Michelson, *The Library of Paradise: A History of Contemplative Reading in the Monasteries of the Church of the East*, Oxford: Oxford University Press, 2023.

Yury Arzhanov, „Greek Philosophers in Monastic Schools: Syriac Forms of Doxography”, în Andreas Lammer, Mareike Jas (eds.), *Received Opinions: Doxography in Antiquity and the Islamic World*, Leiden, Boston: Brill, 2022, 207–229.

Jack Tannous, *The Making of the Medieval Middle East*, Princeton: Princeton University Press, 2018, 181–198.

Hidemi Takahashi, „The Mathematical Sciences in Syriac: From Sergius of Resh-‘Aina and Severus Sebokht to Barhebraeus and Patriarch Ni‘matallah”, *Annals of Science* 68.4 (2011), [*Between Orient and Occident: Transformation of Knowledge*], 477–491.

Sebastian Brock, „From Antagonism to Assimilation: Syriac Attitude to Greek Learning”, în N. G. Garsoïan, T. F. Mathews, and R. W. Thomson (eds.), *East of Byzantium: Syria and Armenia in the formative period*, Washington, D.C.: Dumbarton Oaks, 1982, 17–34.

Jonathan Harris, „Institutional Settings: The Court, Schools, Church, and Monasteries”, in Anthony Kaldellis, Niketas Siniossoglou (eds.), *The Cambridge Intellectual History of Byzantium*, Cambridge: Cambridge University, 2017, 27–36.

Claudia Rapp, *Brother-Making in Late Antiquity and Byzantium: Monks, Laymen, and Christian Ritual*, Oxford: Oxford University Press, 2016.

Athanasios Markopoulos, „De la structure de l'école byzantine: le maître, les livres et le processus éducatif”, în Brigitte Mondrain (ed.), *Lire et écrire à Byzance*, Paris: Association des amis du Centre d'histoire et civilisation de Byzance, 2006, 85–96.

Anthony Grafton, Megan Williams, *Christianity and the Transformation of the Book. Origen, Eusebius, and the Library of Caesarea*, Cambridge, Massachusetts/London: Belknap Press of Harvard University Press, 2006.

Doron Bar, „Rural Monasticism as a Key Element in the Christianization of Byzantine Palestine”, *Harvard Theological Review*, 98.1 (2005), 49–65.

II.

Viața lui Rabban Iosif Busnaya, sinteză a spiritualității siro-orientale de secol X

J.-B. Chabot, „Vie du moine Rabban Youssef Bousnaya écrite par son disciple Jean bar Kaldoun”, *Revue de l’Orient chrétien* 2 (1897), 357–405; 3 (1898), 77–121, 168–90, 292–327, 458–80; 4 (1899), 380–415; 5 (1900), 118–43, 182–200 (trad. franceză).

Bar Giovanni di Kaldun, *Rabban Busnaya (Vita del monaco Rabban Giuseppe Busnaya)*, Introduzione e traduzione a cura di Michele Di Monte (*Scritti Monastici* 48), Edizioni Scritti Monastici, Abbazia di Praglia, 2015 (trad. italiană).

Ralph Barczok, *Die Vita des Josef Busnāyā: eine historische Quelle des Nordiraks des 10. Jahrhunderts*, Frankfurt am Main: Peter Lang, 2021.

David Wilmshurst, *The Ecclesiastical Organisation of the Church of the East 1318-1913*. Corpus Scriptorum Christianorum Orientalium, Subsidia, vol. 582. tomus 104. Lovanii: Peeters, 2000.

Ugo Zanetti, „Les saints moines: témoignages et vies”, în *Le Monachisme Syriaque du VIIe siècle à nos jours*, vol. 1, *Patrimoine Syriaque. Actes du colloque VI*, Éditions du CERO, Antélias, Liban, 1999, 189–209.

Vincent van Vessel, „La spiritualité monastique syriaque-orientale au début du Moyen-Âge selon l’histoire de Rabban Yousif Bousnaya”, în *Le Monachisme Syriaque du VIIe siècle à nos jours*, vol. 1, *Patrimoine Syriaque. Actes du colloque VI*, Éditions du CERO, Antélias, Liban, 1999, 149–186.

S. Chialà, „Les mystiques syro-orientaux: une école ou une époque?”, în A. Desreumaux (ed.), *Les mystiques syriaques*, Études syriaques 8, Paris: Geuthner, 2011, 63–78.

G. Gobillot, „La première mystique musulmane a-t-elle eu des liens avec les mystiques syriaques?”, în A. Desreumaux (ed.), *Les mystiques syriaques*. Études syriaques 8. Paris: Geuthner, 2011, 189–234.

Vittorio Berti, „Il monachesimo siriano”, în Giovanni Filoramo (ed.), *Monachesimo Orientale. Un’introduzione*, Brescia: Editrice Morcelliana, 2010, 139–192.

Georg Günter Blum, *“In der Wolke des Lichtes”*. *Gesammelte Aufsätze zu Spiritualität und Mystik des Christlichen Ostens*, Oikonomia, Band 40, hrsg. von K. Pinggéra, Erlangen: Verlag K. Urlaub, 2001.

III.

Contribuții la istoria creștinismului și a artei creștine în opera lui Ion Barnea

Ion Barnea, *Τὸ παλαιοχριστιανικὸν θυσιαστήριον*, Athena 1940 [*Altarul paleocreștin*, traducere în limba română în curs de publicare].

Ion Barnea, *Les monuments paléochrétiens de Roumanie*, Sussidi allo studio delle antichità cristiane 6, Città del Vaticano, 1977.

Ion Barnea, *Arta creștină în România*, vol. 1 (sec. III-VI), București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1979.

Ion Barnea, *Arta creștină în România*, vol. 2 (sec. VII-XIII), București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1981.

Ion Barnea, „Artele în cuprinsul Mitropoliei Ungrovlahiei în epoca feudală”, *Biserica Ortodoxă Română*, 77.7-9 (1959), 856–888.

Ion Barnea, „Les monuments rupestres de Basarabi en Dobroudja”, *Cahiers archéologiques*, 13 (1962), 187–208.

Ion Barnea, „Monumenti paleocristiani della Scizia Minore”, *Corso di Cultura sull'Arte Ravennate e Bizantina*, 18 (1971), 23–48.

Ion Barnea, „Inscripții paleocreștine inedite din Tomis”, *Pontica*, 7 (1974), 377–385.

Ion Barnea, „Rumänian von der Aufgabe Dakiens (271 nach Chr.) bis ins 10. Jahrhundert”, in *Handbuch der Europäischen Wirtschafts- und Sozialgeschichte im Mittelalter*, hrsg. von Hermann Kellenbenz, Band 2, Stuttgart: Verlag Klett-Cotta, 1980, 656–666.

Ion Barnea, „Romanitatea și creștinismul daco-roman”, în *Autocefalie, Patriarhie, Slujire sfântă. Momente aniversare în Biserica Ortodoxă Română*, București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1995, 160–176.